

Tulajdonos: „Frída” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
Üzv. PASZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Hitler bejelentette hétfői beszédében, hogy Németország visszaköveteli háboru előtti gyarmatait

Hétfőn este tartotta ülését a német birodalmi gyűlés, amely iránt világszerte nagy érdeklődés nyilvánult meg. A nemzeti szocialista Harmadik Birodalom teljes vezérkara pár perccel 8 óra előtt foglalta el helyét a Kroll opera színpadán. A földszinten a birodalmi gyűlés tagjai helyezkedtek el, míg a páhoiyokban a külföldi államok diplomáciai képviselői nyert elhelyezést. Pontban 8 órakor Göring marsall, porosz miniszterelnök, a birodalmi gyűlés elnöke megnyitotta az ülést, elparentálván az időközben elhunyt birodalmi gyűlési tagokat. Ennek megtörténte után a birodalmi gyűlés egyhangú javaslatával fogadta el Frick javaslatát a felhatalmazási törvénynek 1943-ig való kiterjesztését illetőleg. Göring elnök ennek megtétele után — Hitler kancellárnak adta át a szót.

Beszédének bevezető részében Hitler kancellár kitért a nemzeti szocializmus multjára és ismertette azokat a mozgalmakat, amik révén a nemzeti szocialista párt átvette az uralmat. Párhuzamot vont a régi demokrata rezsim eredményei és ama eredmények között, amiket a nemzeti szocializmus produkált.

— Ma első ízben beszélhetek az egész német nép nevében — folytatta Hitler. — Rövid hat esztendő alatt megvalósítottuk az évszázados német álmokat arról a nagy német birodalomról, amely egyesíti magában Ostmarkot is s egyben a szudetavidéket. Pedig a mult évszázadok során mennyi vér folyt haszontalanul ezért az álmért. Ezer évig folyt a harc a jobb jövőért, míg most mi egyetlen esztendő alatt odáig jutottunk, hogy hozzánk csatlakozott Ausztria és vissza-

kaptuk a szudetavidéket is.

A továbbiak során Hitler ismertette azokat az eseményeket, amelyek a csatlakozás napjáig lezajlottak. Kitért a Schuschniggal folytatott tanácskozásaira. Utalt arra, hogy Ausztria lakosságának 99 százaléka az Anschluss mellett foglalt állást lélekben és ezért szükségtelennek tartotta, hogy

Termelési, fogyasztási válság

Majd kitért a Harmadik Birodalom gazdasági helyzetére. Utalt arra, hogy a külföldi és főleg zsidó kézben levő sajtóban olyan híresztelések látnak napvilágot nap-nap mellett, mintha a német birodalomban termelési, fogyasztási és devizaválság lenne. Ez nem áll fenn. Való tény, hogy Németországnak szüksége van nyersanyagokra és szüksége van arra, hogy a termelvényeit megfelelő piacokon elhelyezhesse.

Mi volt a világháboru célja?

Hosszu történeti áttekintést nyújtott ezután a vezérkancellár arról, hogy a világháborúnak tulajdonképpen mi volt a célja. Azt állítja Hitler, hogy a világháboru azért tört ki, hogy a német ipart és kereskedelmet megsemmisítsék és hogy a gyarmatait elszedhessék. Így is történt. A wilsoni

Követelik a gyarmatokat

A demokrata sajtó elleni ismételt kirohanás után Hitler ráért beszédének a lényegére. Ezt mondotta:

— A nyolcvanmillió német nemzetnek joga van, hogy visszakapja azokat a gyarmatokat, amiket elszedtek tőle. Ezeket a gyarmatokat Anglia és

népszavazással komplikálják az osztrák kérdés megoldását. Ezt a kérdést — ami Ausztria sorsát illeti — jobban egyetlen államférfi sem tudta volna. Köszönetét fejezte ki Göring marsallnak, aki ezekben a kényes és kritikus napokban kitartott mellette és mindenben hűséges segítő társa volt.

Ennél a kérdésnél tért ki Hitler a gyarmati követelésekre, állítván, hogy míg a gyarmatokkal rendelkező nagyhatalmak birodalmaiban minden négyzetkilométer földterületre tíz ember jut, addig a helyzet Németországban sokkal nehezebb, mert egy négyzetkilométer földterület kénytelen 153 embert eltartani. Ezért volt szükség arra, hogy a zsidóktól megtisztítsák a német birodalmat.

népek önrendelkezésének elve ellenére 1919-ben elszedték Németországtól a gyarmatokat és ezzel olyan kényszerhelyzetbe kergették, amiből csak nyomor és zűllés fakadt. Ez volt az az idő, amikor a Német Birodalomban 800 ezer gyermek lelte a halálát az éhség következtében.

Franciaország kapták meg. Sok hasznok nincs belőle, mert csak ráfizetnek az új szerzeményre. A gyarmatok elvétele gazdaságilag tiszta örület, politikailag hitványság volt.

A továbbiak során utalt arra, hogy Németország a gyarmatok visszaadásával stratég-

giailag amugy sem erősödne meg. Németország mai helyzete mellett is éppen elég erős arra, hogy az érdekeit kellőképpen megvédje.

— Mi egy életjogért harcolunk, a többiek pedig egy igazságtalanságért.

Hitler ezután a zsidóságot támadta és kijelentette, hogy ha háboru lesz, ő ezért a zsidókat okolja és a zsidókat ki fogják irtani.

Ha Olaszországot meg amadják...

A gyarmati követelések bejelentése után Hitler hangoztatta, hogy amennyiben Olaszországot bármely oldalról támadás érné, úgy Németország nyomban segítségére siet. A Berlin-Róma tengely sokkal erősebb ma, mint volt valaha.

Végül ismertette a német birodalom kapcsolatait az egyes államokhoz, hangoztatván, hogy Németországnak sem Angliával, sem Franciaországgal szemben semmiféle háborus szándéka nincs, csupán a gazdasági helyzet és a nyersanyag hiány az, amely arra kényszeríti a kormányt, hogy a gyarmatait, mint jogos tulajdonokat, visszakövetelje.

— Megtörténhetik az, hogy az egész világ ismét lángborul — jelentette ki. — De abban az esetben Európa el fog pusztulni s ez nem a bolsevizmusnak lesz köszönhető, amely majd rázudul Európára, hanem a nemzetközi zsidóságnak.

Hitler azzal fejezte be a beszédét, hogy amíg a német nép nem avatkozik sem Amerika, sem Anglia, sem Franciaország, általában egyetlen egy nemzet belső életébe, éppugy visszautasít minden beavatkozást a belső állami életébe az idegen hatalmak részéről. Meg van győződve arról, hogy az amerikai hecchadjáratot a hivatalos amerikai körök nem helyeslik és ha megszavaztatnák az amerikai népet, annak nagy százaléka rokonszenvét tanúsítaná a Harmadik Birodalommal szemben.

Hitler beszéde két és fél óra hosszat tartott.

Ajándékakciónk -ik száma

Százéves a fényképezés

92 éves a legöregebb nagyváradi fényképész. A Vilmos császárképek, az enyveskép, a ráragasztott tej és a többiek

Január hónapban a fényképezés 100 éves jubileumát ünnepelték Párisban. 100 esztendő alatt a fényképezés nagy utat futott be. Talán el sem lehetne hinni, ha nem szavazhatók emberek állítanak, hogy a fényképezés 20 évvel a felfedezése után már Nagyváradra is eljutott.

Az első nagyváradi fényképészek

A legrégebb nagyváradi fényképész Lenics Géza, — bár 40 éve van a szakmában — maga már nem látta az első nagyváradi fényképészeket, de sokat hallott róluk. És az első fényképészek, bármennyire utódok voltak is, nem váltak a szakma dicsőségére. — Fényképész szemmel nézve kontárok, kóklerek voltak, aki kereseti lehetőségeit látta benne s szívesen vállalkoztak egy kis szemfényvesztéssel keresetre.

Az első Nagyváradon feltűnt fényképészek, vándorfényképészek, gyorsfényképészek voltak. Ezek a mesterség kitanulása és minden szakutad nélkül dolgoztak. — Ahogy mondták: „egy szál gyertya mellett ki lehetett tanulni az egész mesterséget.” Megjelentek a nagypiacon vagy később sátraikat verték egy udvaron, egy két hónapig itt tartózkodtak és tovább mentek.

Ezek az első fényképező gépek: pozitív képet adtak. Nem volt meg a mai procedura. — Megnyomták a gombot — és néhány perc múlva megvolt a kész fénykép. Ezek a „Dakver” képek voltak. Így van lefényképezve Kossuth Lajos is.

Az első fényképész megjelenése érthető feltűnést keltett a városban. Az emberek nem akarták elhinni, hogy a gép elé állnak és néhány pillanat múlva megláthatják a képen — önmagukat.

A legrégebb nagyváradi pillanatképfelvételek fényképezésük közül még a Mérges János, 92 éves. Ma is fényképez az Eminescu téren.

Persze néhány kóklér is akad. Megtörtént, hogy beállított egy férfi és — óriási forgalmat bonyolított le, anélkül, hogy valaha fényképezett volna. Száz Vilmos császárképpel érkezett meg Nagyváradra a fényképezés első szélhámosa. Itt aztán a szükséghez képest egy kissé megsoványította, vagy megkövérítette az arcot és átadta — az eredeti fényképet. — Akkoriban rendkívül népszerű volt Vilmos császár és mindenki örült, hogy egy kicsit — Vilmos császárhoz hasonlít. Mivel azonban egy bajszos nélkül a férfi is bajszos képet kapott,

kitört a botrány. Megtörtént, hogy az illető sohasem tudott fényképezni. Seprűnyéllel verték ki a piacról.

Kedves divatja volt a fényképészeknek az: enyveshát. — Az „enyveshát” a 30-as évek eleji működött és onnan kapta az elnevezését, hogy a kis képet enyvel kenték be, vagy kellett volna bekenni — mint a bélyegeket. Aztán ezeket egyenesen ráragasztották az igazolványokra. Az enyveshát fényképek egy időben nagyon népszerűek voltak és

rendkívül nagy forgalmat értek el velük.

Később azonban megkopott a népszerűségük és lassan lekopott a hátukról — az enyve. A nevét azonban még sokáig megőrizte és még évtizedekig enyveshátnak nevezték, amikor már senki sem emlékezett vissza az elnevezés okára sem. Szinte a legrégebbi idők óta nagyon népszerűek voltak azok a fényképek, amelyekre csak a fejet kellett ráragasztani, a törzs kész volt. Különösen a katonák szerették ezeket

Amikor az ügyvéd végigkergeti az uccán a végrehajtót

**Hadbíróság elé kerül hatóság elleni erőszak címén
Giurau szatmári ügyvéd**

Nagyvárad, jan. 31. Az elmúlt év őszén Achim Victor pénzügyi végrehajtó elment Giurau Andrei szatmári ügyvéd lakására, hogy a hátralékos adót beszedje. Az ügyvéd nem tartózkodott odahaza és helyette a felesége fogadta a végrehajtót. Az asszony, mikor megtudta, hogy mi járóban vannak azt mondta, hogy nincs pénze és nem is fizeti meg az adót. A végrehajtó erre foglalatást eszközölt és a szak

címén feljelentette az ügyvédet, aki ellen megindult az eljárás. A szatmári törvényszék elé került az ügy, a törvényszék azonban illetéktelennek mondotta ki magát és az ügyet áttette a hadbírósághoz. Az ügyvéd felebbezést jelentett be, a tábla azonban elutasította a felebbezést és így a végrehajtót bántalmazó ügyvéd ügyében a hadbíróság fog dönteni.

A végrehajtó az uccai incidens után hatóság elleni erő-

A napkirály elelete

Hogyan élt XIV. Lajos, a legfényűzőbb francia király

A „Paris Soir” ugnevezett történelmi riportert írt XIV-ik Lajosról és udvari életéről. A riport egyik jellegzetes szakasza a következőket tartalmazza:

„Huszezer ember tartózkodott állandóan a versaillesi kastélyban. A francia nemesesség inkább elhagyta földbirtokait, kiköltözött pompás kastélyeiből a királyi palota közelében levő épületek padlásszobáiban ült fel tanyáit, csak hogy a Napkirály árnyékában legyen. XIV. Lajos házi őrségét tízezer ember képezte. Ezer teremben 4 ezer lakó sürgött-forgott. El lehet képzelni, hogy ilyen udvartartás milyen hatalmas összegeket emésztett fel. Egyedül a király személyes szolgálatát 198 személy látta el. Ezek között volt 12 köpenyhordó, 2 puskahordó, — nem volt harcias a király, — 3 borbély, 8 kártyos, 5 órá, 1 fogorvos, 2 mosdótálhordó és rengeteg egyéb teendő végző szolga. A király az udvar szemében va-

lóságos Isten volt. Az üres ágy előtt elvonulók kötelesek voltak mélyen meghajolni. A királyt pontosan nyolc órakor ébresztették fel. Mindenekelőtt a kezét mosta meg borszeszszel. Amíg imádkozott, beléptek a szobába a királyi ház hercegei, az orvosok és a király dadája. Utána a király hétköznapi szobájában az ágy előtt foglalt helyet. Ugyanekkor jelentkezett a főrangú ajtónálló, most következett a király megborotválkoztatása, de ugyanekkor megjelentek a kabinetlíkrok és a kegyencék. A király feltette a fejére a kis parókát, amely ünnepélyes alkalmánál a kamarások segédkeztek. Ezek súgogták a király fülébe a biborások, kövelek és magas hivatalnokok neveit, akik tisztelegni jöttek. Az ünnepélyes aktus második része az volt, amikor a király nadrágot és harisnyát húzott. Csak a harisnyakötőt csatolta fel egyedül a király. Az öltözködés közben a király megívott egy csésze húsparlatot,

ezalatt az egyik komornyik már melegítette a király ingét. Ugyancsak maga körötte még a király a nyakkendőjét. Végül tollas kalappal a fején és aranybottal a kezében a király az ágy mögé ment, ahol letérdelt két alacsony párnára. Környezete vele imádkozott hangtalanul. Amikor Voltaire Nagy Frigyesnek beszámolt arról, hogy milyen életmódot folytatott Franciaországban ez a nagy király, Frigyes vállrándítva csupán ennyit jegyzett meg:

— Nagy gyönyörűség lehetett így élni. Ha én lettem volna XIV. Lajos, egy kitűnő színészt szerződtettem volna. Hogy aztán legyen valaki, aki végigjátsza helyettem ezt a komédiát...”

Kivégezték a lengyelországi lelkész-gyilkost

Poznanból jelentik: A közársasági elnök visszautasította Sierich lelkész gyilkosának, Novaknak kegyelmi kérvényét. Novak, mint ismeretes, a templomban egy istentisztelet alkalmával agyonlőtte a lelkészt. Az elvetemült gyilkost már ki is végezték.

7

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1939 január — február hónapban tartandó ajándékközlésben való részvételre.

Szivettépő jelenetek a chilei földrengés mentési munkálatainál

Hetvenezer áldozata van a földrengésnek

A chilei földrengés végleges veszteséglistáját még most sem lehet összeállítani, de az eddig nyert kép szerint a földrengéssújtotta vidék kétszázezernyi lakosságából mintegy 50 ezer esett áldozatul a szerencsétlenségnek. Tizenhat város dőlt teljesen romba, Concepcion városának pedig több, mint a fele, szintén romokban hever.

A mentési munkálatok még mindig tartanak és azok során

igen sok megrázó jelenet adódik. Így az egyik rombadőlt színház romjai alól négyszáz halottat húztak ki, csupán két ember maradt életben és ez a két ember: nászutas férj és feleség, akik azonban csak a kórházban tudták meg, hogy mindketten élve menekültek. A házaspár elmondta, hogy a romok alatt még a szerencsétlenség után két nappal is voltak élők, mert ennyi ideig hal-

lottak nyögést, sirást és sikoltozást.

A halottakat közös sírban temetik el és mésszel fedik be, hogy a járványok terjedését megakadályozzák. Santiago de Chile városában — az ország fővárosában — tegnap ugyan csak megrázó jelenetek játszódtak le. Ekkor érkezett ugyanis oda egy hároméves gyermekből álló csoport, akik valamennyien a földrengés árvái.

Georgescu prefektus nyitotta meg a Munkakamara továbbképző kurzusát

Nagyvárad, jan. 31. A munkaügyi minisztérium programjához híven a váradi Munkakamara is elhatározta, hogy ipari továbbképző tanfolyamokat rendez. Egyelőre három ilyen tanfolyamot létesítettek és pedig:

1. Vázlatok, rajzok, költség-előirányzat asztalosmesterek számára.

2. Vázlatok, rajzok, költség-előirányzatok fémmunka-mesterek számára.

3. Az anyagok újfajta előmunkálatai.

A kurzusok ünnepélyes felavatását tegnap tartották meg és azon jelen volt Georgescu ezredes-prefektus, Mg. Samarineanu, a munkaügyi minisztérium képviselője és Bodor Ioan, az iparosliceum igazgatója is.

Chis Petre alelnök megnyitó szavai után Georgescu ezredes-prefektus méltatta a kurzusok jelentőségét. Nagyszabásu beszédét lelkesen fogadta a megjelent, mintegy százötven főnyi iparosság.

Ezután ismertették az iparossággal a kurzusokon való részvétel feltételeit, majd az ünnepség véget ért.

Kocsiköltség -- a betegegek leszavaztatására

Régi választási csendélet a büntetőtábla előtt

Nagyvárad, jan. 31. A bihar megyei körjegyzőségekben tavaly nagyszabású felülvizsgálatokat tartottak. Az új rezsim vezetői meg akartak győződni arról, hogy az elmúlt évben a tisztviselők hogyan teljesítették a kötelességüket és egy ilyen felülvizsgálat során kiszálltak a Tenki melletti Hosszúszászó községbe is. A vizsgálat több szabálytalanságnak jött nyomára és annak alapján a körjegyzőség minden községének vezetőit és községi tanácsosait a vádlottak padjára ültették. A monstrepernek így Cărbunar Ioan községi bíróval az élén huszonegy vádlottja van.

A hosszúszászó körjegyzőség volt községi vezetői már több ízben benn voltak a bíróság előtt, de a főtárgyalást még sohasem lehetett megtartani. Nem volt benn mind a 21 vádlott, vagy pedig a tanúk hiányoztak. Tegnap a büntető tábla foglalkozott az ügygel és — mivel a vádlottak és a tanúk teljes számban megjelentek — megkezdtek az ügy főtárgyalását.

Elsőnek Enescu községi jegyzőt hallgatták ki. Dumitrescu elnök elsősorban a választási költségek címén elszámolt összegekre kér felvilágosítást. — Szerepel egy 1300 lejes összeg választási költség címén.

Enescu jegyző azt mondja, hogy az 1937. évi községi választások két napig tartottak. A választást vezető hivatalos hatóságok ellátása került ennyibe.

Dumitrescu elnök megjegyzi: Nagyon drága az ellátás Hosszúszászon.

Előfordult a tételek között egy 500 lejes összeg. A magyarázatot szerint kocsiköltségekre fordították.

Enescu jegyző elmondja, hogy a felsőbb hatóságoktól utasítást kapott, hogy minden

épkézláb embert — még a betegeket is — feltétlenül szavaztasson le. Sokakat kocsin kellett vinni. Erre kellett a kocsiköltség.

Az elnök megkérdezi: Helybenhagyták az elszámolást?

Enescu jegyző: Igen.

Több kisebb tétel között szerepel még 1700 lej. Választási költség címén számolták el. Az elnök felvilágosítást kér. Enescu jegyző jegyzőkönyvbe

mondja.

— Őszintén megmondom, ez az összeg ételre, meg italra ment el. A felsőbb hatóságaim felszólították, hogy amennyiben a választás nem sikerül, megrendül az állásom. Etettük és itattuk a választókat.

Az elnök megkérdezi: Jóváhagyták ezt az elszámolást?

A válasz ugyanaz: Igen.

A vádlottak kihallgatása tovább tart.

Házasságot közvetített a magyar ötpengős

Egy amerikai milliomos belésszeretett az ötpengősön látható lányba — és feleségül vette

Az összes külföldi lapok beszámolnak budapesti jelentés alapján az alábbi esetről:

Három héttel ezelőtt egy amerikai szállt meg a Gellért szállóban. — A gazdag idegen Robert Duval nevet jegyzett be a bejelentőlapra. Akkor senki sem gondolta volna, hogy a newyorki fiatal kereskedő, aki üzleti ügyeit intézte el a magyar fővárosban, milyen rendkívüli érdeklődés központjába fog kerülni.

Az történt ugyanis, hogy Robert Duval pénztárcájában a dollár-bankók mellett magyar pengősök is meghúzódtak és a fiatal kereskedő jól megnézegette a számára eddig ismeretlen bankjegyeket. Ahogy forgatta, vizsgálta a papír pengősöket, az 5 pengősön egy bájos fiatal leány arcmását fedezte fel. Nézte-nézte a leánycarot, aztán hirtelen kísértőjéhez fordult:

— Ki ez?

Az illető bizony nem tudta. De Robert Duval nem azért amerikai s nem azért tetszett meg neki a leánycar, hogy ki ne nyomozza: ki ült modellt

ehhez a képhez? A modell — Tóth Rózsi budapesti 22 éves leány volt. Robert Duvalnak sikerült megismerkednie az urileánnyal, aki az életben még jobban meghódította. S mivel a newyorki kereskedő is rokonszenves volt Tóth Rózsi-

nak — a napokban meg is tartották az esküvőt és a boldog fiatal pár már utban is van a francia Riviera felé, ahol nászútjukat töltik.

A Daily Herald még a fényképét is közli Tóth Rózsinak.

A ruszin sajtófőnök autóbalesete Sziget közelében

Máramarosziget, jan. 31. — Szombaton éjszaka súlyos gépkocsiszerencsétlenség érte a kárpátukrajnai kormány pro-

paganda-főnökét, Komáriszkit és feleségét, akik a máramaroszigeti Vöröskereszt-bálról voltak visszatérőben.

Vonat elé vetette magát egy Konstancai főtisztviselő

Konstanca, jan. 31. Tegnap reggel Murgatlar állomás közelében vértócsában találtak egy ismeretlen férfi holttestét. A férfi ruhájában személyazonossági igazolványt találtak Izu Gizberg nevére. A rendőrség megállapította, hogy a Román-Amerikai társaság tő-

tisztviselőjéről van szó, aki tegnap vonat elé vetette magát. Hír szerint az öngyilkosságot azért követte el, mert visszaéléseket fedeztek fel terhére az export-deklarációk túlbélyegzésénél. Izu Gizberg egyébként gazdag ember volt.

Céh alakuló közgyűlést tart a Vas és Fémipari csoport szerda este 6 órakor

Az Építőiparosok Szövetségében szerda este 6 órakor alakul meg a Szamos tartomány vas- és fémipari céh-központja. Meghívja és elvárja a szervező bizottság a tartomány minden vas, fém és villanszerelő iparosát, különösen azokat, akik a belépési nyilatkozatokat már aláírták, hogy a pontosan 6 órakor kezdődő alakuló közgyűlésen feltétlenül megjelenjen szíveskedjenek.

A földcsuszamlás árvizet okozott Buzau-megyében

Bukarest, jan. 31. Buzaume-gyében Nehoies község mellett nagy földcsuszamlás történt. A földrétegek eltorlaszolták a Barca folyó medrét, úgyhogy a hóolvadás folytán a mederben folyó nagymennyiségű víz új medret keresve magának, az egész vidéket elöntötte. A vasuti közlekedés teljesen meg szakadt. A vasutigazgatóság rendeletére a folyó vashidját leszerelték.

Láb-, hát-, derékfájásnál megváltásként hat, ha a fájós testrészeket Diana sóborszesz szel dörzsölgük be.

Együtt élt két kiskorú lányával

Megdöbbenő ügyben indította meg a nyomozást az ismaili rendőrség. — Az egyik szomszéd feljelentésére előállították Pavel Petrenco munkást és feleségét, akik bevallották, hogy a munkás évek óta együtt él 16 és 14 éves lányával. A munkás felesége beismerte, hogy férje cselekedeteiről tudomása volt, de nem mert szólni senkinek. Az állatias apát letartóztatták.

Petrache Lupu repülőgépen

Petrache Lupu, a maglaviji legendáshírű pásztor, tegnap egy katonai gépen Bucuresti felett repült és ezzel keresztül esett a légikeresztelőn. Amikor a leszállás után Petrache Lupu kiszállt a gépből, kijelentette, hogy félelem nélkül szállt fel a magasba. Kértem az Istent — mondotta — őrizzen meg bennünket a háborútól, de ha ebben részt kell vennünk, akkor a mi repülőnket segítse győzelemhez az ország boldogságáért és a mi szeretett királyunk javára.

Ezen mulat Amerika

Két aranykereső gyermek behatolt a sanfranciscói pénzverdébe

Sanfrancisco állami pénzverdéje valóságos acél- és betonvár. A hatóságok a gengszterektől és egyéb vállalkozó szellemű gonosztevőktől való féltükben ellátták a modern technika minden védelmi berendezésével. A betonlapokra ágyazott, félméter vastag falakat kívül s belül külön páncéllapok védik, a munkatermeket és folyosókat vasműcsok szelik keresztül-kasul, villanyárammal telített huzalok vezetnek a vaspántos kapuktól a fedett udvarokba, elmés szerkezetek rejtett riasztócsengőket szolgáltattak meg, a tagozatokadt, többszáz főnyi örkülönítmény legujabb típusú gépfegyver-puskákkal, könnyfakasztó bombákkal, világító pisztolyokkal, fényszórókkal,

nagyerejű víz- és gőzfecskendőkkel rendelkezik... Nem csoda, ha azt hitte mindenki: a felhalmozott arany- és ezüst rudak, a matricák, a bankoprések és öntődék biztonságban vannak.

És ime, mégis megtörtént a hihetetlen. Két gyereknek: a 13 éves Francis és a 15 éves William Gallachernek sikerült behatolnia e félelmetes erőd belsejébe. Még hozzá nem is valami boszorkányos uton-módon. Mindössze megvárták, míg elmúlt délután hat óra s a pénzverde munkásai eltávoztak. Ekkor a korán leszálló téli este leple alatt felkuszta az esőcsatornán a harmadik emelet egyik nyitott ablakáig, ezen bemásztak, átosontak egy raktárhelyiségen. A folyosón

az ügyeletes őr gépfegyverpuskáját a falnak támasztva ujságot olvasott. A két testvér észrevétlenül osont be az egyik öntödébe, tréfából ledobott az udvarra egy cinklapot, melyből az egycentes pénzdarábokat metszik ki, majd William önszántából megindította a vészcsengőket. Pokoli lármát, harsány vezényszavakat, sípjéleket, köröző fényszórókat, fel-le-rohanó örök...

— Miért hatoltatok be a pénzverdébe? — kérdezte pár órával később a két gyerektől a hűledező rendőrkapitány.

— Tréfából — feleltek. — Be akartuk bizonyítani, hogy a legjobban őrzött helyre milyen egyszerű bejutni.

Egész Amerika ezen az eseten mulat.

Kiutasították -- visszatették őket a határon -- tiltott határátlépésért elítélték őket

Nagyvárad, jan. 31. Az elmúlt év augusztusában két hatósági közeg állított be özvegy Szóbel Hermanné szatmári lakására. A rendőrségi közegek közölték Szóbelnével és két nagykorú fiával, hogy az állampolgárságukat nem tudták igazolni és ezért megvonták tőlük a tartózkodási engedélyt. Közölték velük azt is, hogy kérsedelem nélkül el kell hagyniok az ország területét.

A szigurancián egy detektivet adtak Szóbelék mellé, aki vonaton lekísérte őket Halmiig és ott átadta őket a határrendőrségnek. Halmiban az esti órákig őrizték Szóbeléket a határrendőrségen, majd kivitték őket a határra és ott a szokott módon áttették őket Csehszlovákiába. Szóbelék az éjszaka sötétjében egy erdőn mentek keresztül és reggelre egy faluba értek. A községben tudták meg, hogy Csehszlovákiában — illetve az akkor Csehszlovákiához tartozó — Nevelenfaluban, akkori nevén Dacova községben vannak. A cseh csendőrök észrevették a községben bolyongó Szóbeléket és igazoltatták őket. Kiderült, hogy nem csehszlovák állampolgárok és elmondták, hogy hogyan kerültek Csehszlovákiába. A csendőrök erre visszavitték őket a határra és ott rájuk parancsoltak, hogy induljanak vissza Románia felé. Szóbelék át is értek Romániába. Halmiban felültek az autóbúszra és Szatmárra utaztak. Odahaza azonnal felmentek a rendőrségre és elmondták, hogy mi történt velük. A rendőrségen jelezték, hogy nem

tek fel és eljárást indítottak ellenük. Az ügyészség vád alá helyezte őket és a szatmári törvényszék tiltott határátlépés miatt fejenként két hónapi fogházra és 2000 lej pénzbüntetésre ítélte őket. A büntetés letöltése után ismét el kell hagyniok az ország területét. Szóbelék felebbezték és a táblai tárgyaláson Simonca dr.

védő azt hangoztatta, hogy az ő esetükben nem lehet szó tiltott határátlépésről. Őket a csehek kényszerítették és csak a kényszernek engedve lépték át a határt. Sőt, az újabb kiutasítás után újból meg fog ismétlődni ez az egész eljárás. A tábla azonban elutasította a felebbezést és helybenhagyta a két hónapos fogház ítéletét.

SPORT

Huszezer ember vett részt Sindelar temetésén

Bécs, jan. 31. A törvényszéki orvostani intézetben befejezték a tragikus körülmények között elhunyt Mathias Sindelar holttestének felboncolását. A boncolás eredménye megerősíti azt a feltevést, hogy szén-gázmérgezés történt. A kályhából szén-gáz szivárgott ki, amelyet Sindelar és menyasszonya nem vettek észre. Castagnoláné takarítóasszonya is megerősítette ezt a feltevést. Az asszony vallomása szerint úgy Sindelar, mint Castagnoláné többször panaszkodott, hogy fáj a fejük és nem tudják, mitől.

A boncolás befejeztével az ügyészség megadta a temetési engedélyt. A bécsiek népszerű csodacsatárját szombaton délután helyezték örök nyugalomra a bécsi központi temetőben.

A temetés huszezer ember jelenlétében nagy gyászompával ment végbe s úgy a bel- mint a külföldi sportolók nagyszámú

viseltették magukat.

Itt említjük meg, hogy a kórházban, anélkül, hogy magához tért volna, meghalt Sindelar menyasszonya, Castagnola asszony is.

Megindult a futbollszezon

A kedvező időjárás következtében Romániában több barátságos mérkőzés szerepelt a vasárnap sportján. A mérkőzéseken a résztvevő egyesületek kitűnő fizikai felkészültségről tettek tanubizonyságot. Eredmények:

Kolozsvár. Victoria—Universitatea 2:1 (1:0). Kétszer húrmínperces edzőmérkőzés. Góllövők: Pop III. és Martin, illetve Medrea.

Temesvár. Ripensia—Francia 7:0 (6:0). Dobay egymagán négy gólt rugott, egyet-egy Tabacu, Marksteiner Schwarz. Arad. Gloria—ATE 4:1 (1:1). AMTE I.—AMTE II. 5:1. AAC—Transilvania 0:0. Ploesti. Tricolor—Macabi 3:1.

Kinevezik a Nemzeti Ujjászületés Frontja legfelsőbb tanácsának magyar tagjait

Bucurestii jelentés szerint a Nemzeti Ujjászületés Frontja és a magyar kisebbség vezetői között létrejött egyezmény aláírói, gróf Bethlen György, gróf Bánffy Miklós, Gyárfás Elemér és Szász Pál a fővárosban tartózkodnak és összeállították a külügyminiszternek átnyújtották azt a harminc névből álló listát, amelyből Ofelsége ki fogja választani azokat, akiket a N.U.F. direktóriumába kinevez. Mint ismeretes, az egyezmény értelmében a magyar kisebbség tizenegy tagja vesz részt a direktóriumban.

Gázálarcok beszerzésére kötelezik az állami intézményeket és vállalatokat

Bukarest, jan. 31. Teodorescu Paul légügyi és tengerészeti miniszter törvényre leletet dolgozott ki, amely szerint az összes autonóm pénztárak és az állami költségvetésbe foglalt intézmények 6 hónap leforgása alatt kötelesek gázmaszkát beszerezni személyzetük részére.

Hasonlóképpen a részvénytársaságok alapon működő ipari és kereskedelmi vállalatok kötelesek 1939 április 30-ig személyzetük részére gázálarcot beszerezni.

Atíróják a kiskereskedők és kisiparosok adóját

Az adóemelés kulcsszámát később állapítják meg

Bukarest, jan. 31. Megírták, hogy a kereskedelmi kamarák szövetsége előterjesztéssel fordult a pénzügyminiszteriumhoz, hogy azokat a kiskereskedőket és kisiparosokat, akiknek három évre szóló adókielégése a folyó pénzügyi évvel lejár, ne idézzék be újabb adótárgyalásra, hanem vezessék elő az előző évi adóterheket. A kereskedelmi kamarák

szövetsége emlékiratában kifejtette, hogy az új adókielégéseknek nem sok gyakorlati értelme lenne, mivel a legutóbbi adómegállapítások óta eltelt három év alatt a legtöbb kiskereskedő és kisiparos helyzetében nem állott be olyan változás, amely adóterheinek emelését indokoltá tenné.

Egyik bukaresti közgazdasági szaklap megbízható forrásból származó értesülései szerint a pénzügyminiszterium foglalkozott a kéréssel és hajlandó is a kereskedelmi kamarák szövetségének előterjesztésére az új adómegállapításoktól eltekinteni, de a tavalyi adót, — tekintette a jövő év magasabb költségvetésére — egy később megállapítandó kulcsszám szerinti emeléssel vezetik elő.

résből származó értesülései szerint a pénzügyminiszterium foglalkozott a kéréssel és hajlandó is a kereskedelmi kamarák szövetségének előterjesztésére az új adómegállapításoktól eltekinteni, de a tavalyi adót, — tekintette a jövő év magasabb költségvetésére — egy később megállapítandó kulcsszám szerinti emeléssel vezetik elő.

Kalinin rádióüdvözlétet küldött Amerikába

Moszkva, jan. 31. A new-yorki kiállítás alkalmából Kalinin a szovjetunió elnöke vasárnap rádióüzenetet küldött Roosevelt elnöknek és az amerikai népnek. Az összes orosz állomásokról azután hangversenyt továbbítottak az Egyesült Államok számára.

Szabadlábrahelyezték a földbirtokosnő meggyilkolásával vádolt béréslegényt

Arad, jan. 31. A Darvas Margit meggyilkolásának gyanújával őrizetbe vett Svoboda Mihályt, a gyilkossággal vádolt Tomos Éva vadházastársát, hét fén délelőtt, bizonyítékok hiányában, szabadlábra helyezték a vizsgálóbíró. Ugyancsak hét fén foglalkozott a vádtanács a vizsgálóbírónak Tomos Éva ellen hozott letartóztató végzésével is és harmincnapos előzetes vizsgálati fogságát a vádtanács jóváhagyta.

Volosin is számol már a közös lengyel-magyar határral

Ungvár, jan. 31. Kárpátaljai ukrán körökben állítólag nagy meglepetést váltott ki az a hír, hogy Ribbentropp és Beck a közös lengyel-magyar határ kérdéséről is tárgyaltak. Hír szerint Volosinék már arról beszélnek, hogy mi történjék akkor, ha megtörténik a csatlakozás.

Prhala tábornok kinevezését a kormánynak nem sikerült visszavonathatni.

Az első amerikai vélemény Hitler beszédéről

Washington, jan. 31. Hitler kancellár beszédével kapcsolatban Washingtonban az az első benyomás, hogy az európai helyzetet nem szabad túlbolulatóan megítélni. Hitler kancellár nézete az Egyesült Államokat illetően teljesen téves értesüléseken alapszik. A beszéd egyetlen pozitív része — mondják Amerikában — az, hogy Németország visszaköveteli gyarmatait és ezért második München összehívását sürgeti.

ves értesüléseken alapszik. A beszéd egyetlen pozitív része — mondják Amerikában — az, hogy Németország visszaköveteli gyarmatait és ezért második München összehívását sürgeti.

Táblai hírek

A szatmári pénzügyigazgatóság tartott vizsgálat során megállapították, hogy Milian Juliu perceptor a szolgálai során több szabálytalanságot követett el és mintegy 3.500 lelt elkezelt. Megindították az eljárást és a szatmári ügyészség vádat emelt ellene. A szatmári törvényszék bűnösnek monodta ki Milian Juliu perceptor és öt hónapi fogházbüntetésre ítélte. A perceptor fellebbezett az ítélet ellen és a nagyváradi tábla elé került a fellebbezése. A tábla részben helyt adott Milian fellebbezésének és három hónapra szallította le a perceptor büntetését.

Szilágyi György nyugalmazott szatmári állomásfőnököt és volt szatmári alpolgármestert és Vijnovszky Istvánt vádalá helyezte a szatmári ügyészség. Szilágyiék ugyanis a szatmári „Népszava” című újságban több cikket írtak és a volt szociáldemokrata alpolgármester cikkeiben felforgató tendenciát véltek felfedezni a hatóságok. A szatmári törvényszék a cikkeket nem látott semmi államellenes célzatoságot és ezért felmentette Szilágyi Györgyöket. Az ügyészség fellebbezett és a fellebbezést a táblai tárgyaláson tennitartotta a táblai főügyész. — Szilágyi ügyvéd nélkül személyesen védekezett és azt fejtette, hogy abban az időben, amikor a cikkeket írta, azok még megfeleltek a közhangulatnak és neki nem volt semmi izgatató szándéka. Azóta héliesztendő telt el, ő is idősebb lett, az idők is változtak és most már ő sem írta meg a cikkeket.

A tábla azonban helyt adott az ügyészség fellebbezésének és a vádlottakat 5-5000 lei pénzbírságra ítélte.

Ferencz Farkas nagybányai ecetgyáros — akit egy ízben már egy évre elítéltek azért, mert aranylopási ügybe keveredett — ismét a nagyváradi törvényszék előtt állott. A hatóságoknak ugyanis tudomására jutott, hogy Ferencz Farkas lopott aranyérc kitermelésével foglalkozik. Az ecetgyárosnál házkutatást tartottak és a földbe ásva találtak két grafit edényt, amiben a fémeket szokták olvasztani. A hatóságok szakértői vizsgálat megállapították, hogy 10-15 olvasztást végeztek az edényekben és azok a közelmúltban is használatban voltak. Ezenkívül több olvasztáshoz szükséges eszközt, kemencét, salakot, és maradványt találtak. — A szatmári törvényszék beigazoltnak látta a bűncselekményt és három hónapi fogházra ítélte Ferencz Farkast. Az ecetgyáros a táblához fellebbezett, ahol Ferencz Farkas védelmét dr. Borgida József látta el. A Banca Nationalát dr. Dersidan Joan képviselte. A tábla újabb tanúkihallgatásokat rendelt el és a tárgyalást április 28-ra halasztotta.

Hivatalos

adóvallomási ivck

kaphatók **Pásztor Ede cégnél**

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 4. — Telefon 2800

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 5

Mrs. Bab eddig nem okosodott ki abból, ami odalent történt, de amikor ezt a pillantást észrevette, nagy elégtellessel érezte, hogy a hideg végigszalad a hátán.

Derrick hirtelen megfordult és olyan hangon kezdett beszélni, hogy Mike még a szempilláját se merészelte megrezdíteni.

— Azonnal elásod — parancsolta. — Ugy, ahogy van, a kosárral együtt. S ha egyetlen szót fecsegsz a dolgról, kitépem a nyelvedet.

Mike gyorsan odébbállt és negyedóra múlva a földet taposta a három lábnál mély lyuk fölött, amely az átkozott zöld férget temette el.

Mrs. Barbara sohasem szokott beszédbe elegyedni a sövénykerítésnél, de most lábujj hegyre állt és még mindig csinos arcából kerek gyerekszem pár mosolygott barátságosan Mikere.

— Jó reggelt, Mr. Mike — mondta. — Mi van ma reggel a halakkal? Miért ásta el szegényeket? Most reggel, a rövid út alatt csak nem romolhattak meg?

— Nem — magyarázta Mike advariasan, aki szeretett nagyokat füllenteni. — Nem voltak romlottak. Különben is csak egyről van szó... de az legalább két yard hosszú volt. Alig fért a kosárba. De, sajnos, a furcsa fickó háromnegyed részét a feje foglalta el, a többi szálfás fark volt. Nem való a nyársra.

Mike sajnálkozva törölte meg széles száját, amely előre ugró horgas orra és fölfelé hajló kis álla között volt. Mrs. Barbara alig tért magához a csodálkozásából.

— Miféle hal volt? — kérdezte sietve és nyugtalanul.

Mike fölhumizta bozontos szemöldökét.

— Valószínűleg egy cápa és egy tengeri csuka fattyuja — felelte. — Ilvesmi megtörténhetik s ebből valóságos ördögfaizatok származnak. Még egészen fiatal volt, de ha elkapta volna a combomat, magával viszi. Ez nem valami nagy dolog — tette hozzá szerényen —, de az olyan láb is, mint a madamé, egyszerű fogpiszkáló az ilyen vadállat számára.

A kövér asszony annyira izgató volt, hogy nem is vette észre a sértő hasonlatot.

— Hol bujkált? — kérdezte ijedt szemmel.

— Ott, azon a szélvédett helyen, a legelő alatt. Mindjárt a part mellett. A szülei, meg a testvérei ott vannak még, de majd azokat is kihalszom. Ezt a kicsit élőgérral fogtam meg, de holnap majd vizipatkánnyal próbálkozom.

(Folytatjuk)

A tengeri blokádn dönti el a háború sorsát

Az amerikai tengerészeti hivatal szerint háború esetén
biztos Anglia és az Egyesült Államok győzelme

Az amerikai tengerészet központi hivatala, amely a legfelsőbb amerikai szerv hajózási kérdésekben, a közelmúltban jelentést készített arról, hogy mi szerep vár a haditengerészetre egy háború esetén. A hivatal adatai mindenekelőtt megállapítják, hogy Anglia és Franciaország egyesült flottáján minden lehető szembenálló államkombináció flottájával szemben felsőbbbségben marad.

A „villámgyors háború” elmélete — mondja a jelentés — amelynek módja Douhet olasz tiszttől vázolt repülő-tömeg-támadás, ma már a multnak tekinthető. Igaz, hogy ezt az elméletet sikerrel próbálták ki Abessziniában, de ez a kísérlet nem volt mérvadó, mivel az abesszineknek tökéletes hiány volt a légháritó fegyverek-

ben. Ellenben a spanyol és a kínai kísérletek bebizonyították, hogy ez a hadviselési mód ha az ellenfél rendelkezik légi erővel, még ha az aránytalanul kisebb is, mint a támadóé, nem vezethet komoly eredményre. Abban az esetben tehát, ha ezt a harcmodort Agniával és Franciaországgal szemben akarnák felhasználni, tekintve, hogy ezeknek az államoknak a légvédelme és ellentámadási lehetősége kellően ki van építve, ez a kísérlet már eleve is kudarcra van ítélve.

Az ilyen hadviselési mód mindkét féltől hatalmas áldozatokat követel és mégis rövid idő alatt holtpontra jut. A háború végső eldőlte ma a tengerészettől függ, még pedig

elsősorban a tengeri blokádn végrehajtásától.

Ugy Olaszország, mint Németország földrajzi helyzeténél fogva igen könnyen blokállható. És egyik ország sem rendelkezik kellő tartalékkal ahhoz, hogy hat hónapnál tovább kibírjon egy ilyen blokádot. Hiszen maguk a német hivatalos személyek is elismerték több ízben, hogy hadiszergyártásuk azonnal megbénulna, ha az ellenfél elzárná a svéd acél behozatali útját.

Azok az angol lapok, amelyek a fenti jelentést közlik, — megjegyzik, hogy az azt kibocsátó amerikai hivatal híres arról, hogy a legmegbízhatóbb információs szervekkel rendelkezik, tehát adatai mindenben hiteelt érdemelnék.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett.
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

HÁZASSÁG

Lehetőleg nyugdíjas 60 éven felüli, gyermektelen keresztény férjet keres vagyonos, gyermektelen özvegy. Levelet Bihar 499. szám, jud. Bihar intézendők. 312

ÁLLÁS

Bérlettel rendelkező utazó az egész ország területére képviselői vállalat cipő vagy bőrszakmában. Ajánlatokat „jutalékos alapon” jelígre a kiadóhivatal továbbítja. 259

Jól főző mindenek szakácsné két személyhez felvétetik. Cím a kiadóban. 250

Bőrvágó szabász állandó munkára felvétetik. Nagyari testvérek cipőgyár. 321

Mindenek bejáróné azonnalra felvétetik. Pásztor, Str. Alexandri 53. 313

Kocsist keres Szigety kertgazdasága Calea Aradului. 325

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

ÉTEL-ELADÁS

Eladó teljesen új 50-es, 100-as légfűtéses csibeköltőgépet, továbbá 300-as, 500-as műanya. Kühne gyártmányok. Oradea, Str. Franceza 12. 43

Megvételre keresek kb. 4 méter hosszú, 1 és fél méter széles cégtáblának alkalmas használt bádoglemezt. 307

KÜLÖNFÉLE

Elveszett Mezey Lászlóné betegsegélyző könyve. A megtaláló szíveskedjen Piața Unirii No. 5. Rapid festődében beadni. 326

Katonai Livret könyvecske

kapható a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul 4

Megfellebbezte az ügyészség a nagyszalontai vádmegszüntetését

Nagyvárad, jan. 31. Ismeretes, hogy Fersigan Cornal vizsgálóbíró vádmegszüntető végzést hozott a volt és jelenlegi nagyszalontai városvezetőség ellen emelt vádak ügyében.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCURESTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. Hanglemezek. 12 Szórakoztató zene, hanglemezek. 13 Időjárásjelentés, időjelzés. 13.10 Déli hangverseny. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek időjárásjelentés. 14.30 Gramofonlemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Gyermekóra. — 19 Időszéri anyag. 19.15 Sibiceanu zenekar. 20 Felolvasás. 21.15 Filharmonikusok hangversenyének közvetítése. A szünetben hírek. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemezek. Majd hírek külföldre németül és franciául Utána közlemények.

BUDAPEST I. 9 Hanglemezek. 9.40 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd. 12.15 Görögkatolikus istentisztelet. — 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Hanglemezek. 14.40 Világhíradó. 15 Beszkárt-zenekar. 16 Közvetítés a kisdudóvónókézből. 17 A rádió szalonzene kara. 18.10 Gazdáknek. 18.40 Hangverseny. 19.40 Előadás lemezekkel. 20.10 Cigányzene. 21.10 Operett. 22.40 Hírek. 23 Táncezenekar. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Értesülésünk szerinti az ügyészség megfellebbezte a vizsgálóbíró vádmegszüntető határozatát. A fellebbezést a táblai vádtanács tárgyalja le.